

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

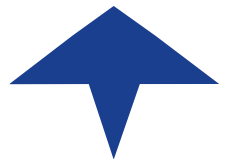
НАВЧАЛЬНИЙ КУРС
КИЇВ, 8-9 листопада 2018 року

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Проект
реалізується
консорціумом
на чолі з WYG

ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

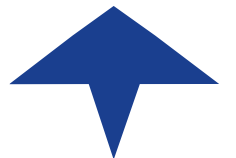
Модуль 2

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Проект
реалізується
консорціумом
на чолі з WYG

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ – Вступ

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ

ДД В ПРИНЦИПІ НЕ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ
(ЗАБОРОНЕНА) – СТ. 107 (1) ДФЕС

ДД ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ - 3 КАТЕГОРІЇ
– СТ. 107 (2) ДФЕС

ДД МОЖЕ БУТИ ДОЗВОЛЕНА - 5 КАТЕГОРІЇ
– СТ. 107 (3) ДФЕС

ДД МОЖЕ БУТИ ДОЗВОЛЕНА - СТ. 106 (2) ПЗЕІ +
СТ. 93 ТРАНСПОРТ

- в інших випадках не санкціоновано
- керівні принципи, засади, тощо – стосовно
конкретних цілей /типів допомоги

КОМІСІЯ КОНТРОЛЮЄ НАДАННЯ ДД В ЄС

В ПРИНЦИПІ, ПРО ВСЮ ДД СЛІД ПОВІДОМЛЯТИ
КОМІСІЮ **ПЕРЕВІРЯТИ НА ДОПУСТИМІСТЬ**.
ВОНА НЕ МОЖЕ НАДАВАТИСЯ БЕЗ
ПІДТВЕРДЖЕННЯ - СТ. 108 (3) ДФЕС

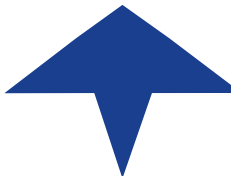
ТІЛЬКИ ВИКЛЮЧНО, ДОПОМОГА МОЖЕ БУТИ
НАДАНА БЕЗ СХВАЛЕННЯ КОМІСІЇ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ - Вступ

ДД дозволено – 3м категоріям
- Стаття 107 (2)ДФСЕ (Договір про
функціонування ЄС)

ДД дозволено – 5ти категоріям
- Стаття 107 (2)ДФСЕ

ДД може бути дозволено –
Стаття 106 (2) ПЗЕІ + Стаття 93. Транспорт

РІЗНІ ЦІЛІ ДД, наприклад:

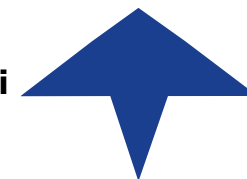
- РЕГІОНАЛЬНА ДОПОМОГА,
- Дослідження, розвиток, інновації (ДРІ),
- ЕНЕРГЕТИКА ТА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ,
- ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ
- ТРАНСПОРТ

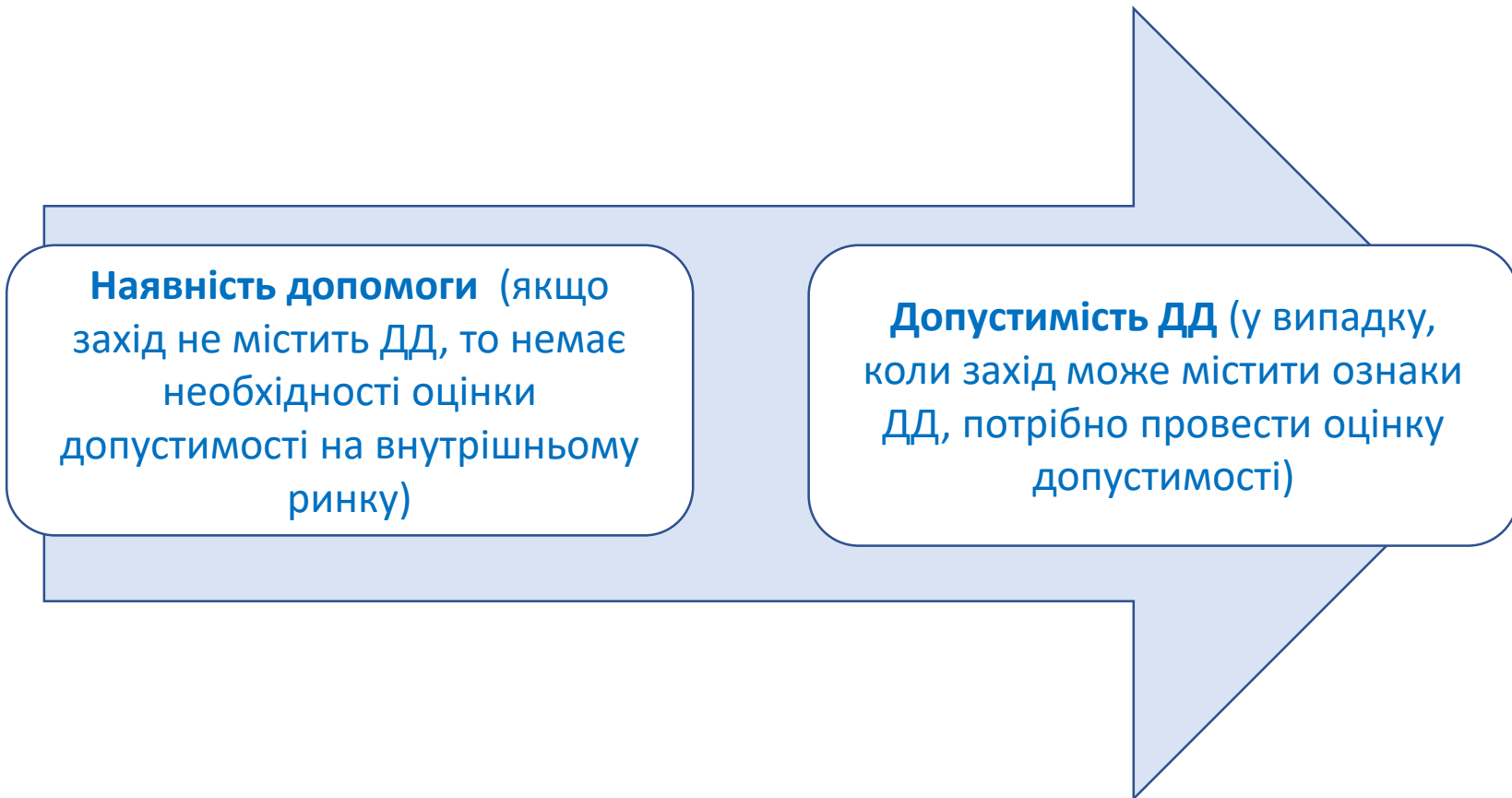
ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ - Вступ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ - Вступ

Якщо в Договорах не обумовлено інакше, допомога, яку в будь-якій формі надає держава-член або яку надано за рахунок державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію, надаючи переваги певним суб'єктам господарювання або виробництву певних товарів, є недопустимою на внутрішньому ринку тією мірою, якою вона впливає на торгівлю між державами-членами

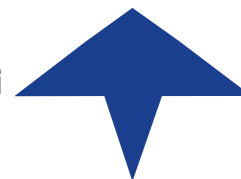
**ДД ПРИСУТНЯ ЗА УМОВИ ДОТРИМАННЯ УСІХ 4 КРИТЕРІЇВ
ДД В ПРИНЦИПІ НЕДОПУСТИМА НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ**

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАКОНОДАВСТВО ЄС ПРО ДЕРЖАВНУ ДОПОМОГУ - Вступ

► http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

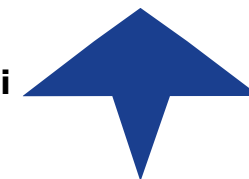
The screenshot shows the 'COMPETITION' section of the European Commission website. The main heading is 'COMPETITION'. Below it, there is a navigation menu with 'HOME' selected. The 'In this section:' menu lists 'State aid control', 'Legislation', 'Cases', 'Data and policy analysis', 'Tax rulings', 'Cooperation with national courts', and 'Complaints'. The 'Legislation' sub-section is expanded, showing a list of links: 'State aid', 'Current rules in force', 'Compilation of State aid rules - Download legislation in PDF : de en fr', 'Treaty Provisions on State aid', 'Rules on Procedure', 'Forms for Notifications and Reporting', 'Guidance on the notion of State aid', 'Block Exemption Regulations', 'Temporary rules in response to the crisis', 'Horizontal rules', 'Sector-specific rules', 'Specific aid instruments', 'Reference/discount rates and recovery interest rates', 'Transparency of public undertakings', 'Services of General Economic Interest (SGEI)', 'Rules applicable to State aid in transport sector', and 'Rules applicable to State aid in coal sector'.

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ - СТ. 107 (1) ДФЄС

- ▶ Існування допомоги вимагає одночасного дотримання 4 критеріїв:
  - ▶ Державне походження (державні кошти та причетність держави)
  - ▶ Вибіркова економічна перевага
  - ▶ Спотворення конкуренції або потенційний ризик спотворення конкуренції
  - ▶ Що впливає на торгівлю між державами-членами

- ▶ *В інших випадках не санкціоновано: Повідомлення Комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі Статтею 107(1) Договору про функціонування Європейського Союзу (ОВ С 262 від 19.07.2016, стор. 1);*

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

► Опис

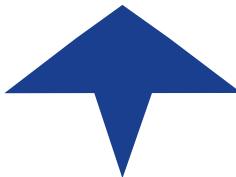
- Поняття «суб'єкта господарювання» та економічної діяльності
- Державне походження (державні кошти та причетність держави)
- Економічна перевага
- Вибірковість
- Спотворення конкуренції або потенційний ризик спотворення конкуренції
- Вплив на торгівлю між державами-членами

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

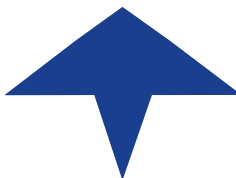
- ▶ Правила надання державної допомоги застосовуються, тільки якщо одержувачем такої допомоги є «суб'єкт господарювання»
- ▶ Функціональне визначення суб'єкта господарювання = Будь-який суб'єкт, що займається економічною діяльністю (пропонує товари та послуги на ринку)
- ▶ Правовий статус, і спосіб фінансування не мають значення

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

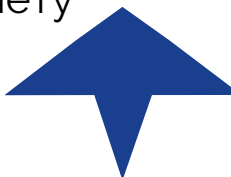
- ▶ Неекономічна діяльність
  - ▶ Здійснення владних повноважень
    - ▶ діяльність як завдання, що виконується в рамках виконання істотних функцій держави або пов'язана з такими функціями за своїм характером, метою та правилами здійснення
  - ▶ Соціальне забезпечення
    - ▶ принцип солідарності
  - ▶ Система охорони здоров'я
    - ▶ державні лікарні, які є невід'ємною частиною національної служби охорони здоров'я на основі принципу солідарності та які надають свої послуги безкоштовно на основі універсального покриття
  - ▶ Освіта та наукова діяльність
    - ▶ Надання загальної освіти в рамках національної освітньої системи за рахунок коштів і під наглядом держави
  - ▶ Підтримка культури та збереження культурної спадщини, у тому числі природоохоронна діяльність
    - ▶ державне фінансування діяльності з підтримки культури та збереження культурної спадщини, яка перебуває у безкоштовному доступі для громадськості, переслідує суто соціально-культурну мету

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

НЕЕКОНОМІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ

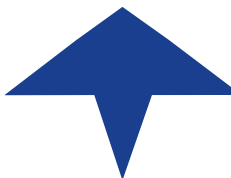
ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОЇ
ДОПОМОГИ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕСУРСІВ

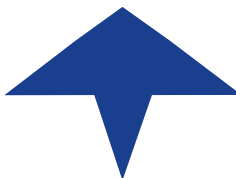
- ▶ До державних ресурсів належать усі ресурси державного сектора:
  - ▶ кошти внутрішньодержавних установ (децентралізованих, федеративних, регіональних або інших)
  - ▶ кошти державних суб'єктів господарювання
  - ▶ кошти державних або приватних органів, створених або призначених державою для розпорядження допомогою
- ▶ Залучення державних коштів може бути гіпотетичним (створення конкретного ризику покладення додаткового тягаря на державу в майбутньому, гарантією або договірною пропозицією, буде достатньо)
- ▶ Походження ресурсів не має значення, якщо до прямої або опосередкованої передачі одержувачам вони перебували під контролем держави й у розпорядженні державних органів

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕСУРСІВ

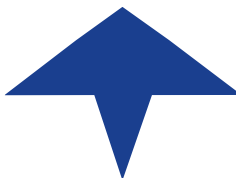
- ▶ Причетність держави
  - ▶ Захід належить державі-члену, коли він пов'язаний з державним органом влади такої держави
    - ▶ Коли державний орган надає перевагу отримувачу, такий захід за своєю суттю передбачає причетність держави, навіть якщо відповідний державний орган є юридично автономним від інших органів влади
    - ▶ Таке ж правило застосовується, якщо державний орган призначає приватну або державну установу для реалізації заходу, що передбачає надання переваги
    - ▶ Якщо перевага надається через державні підприємства, необхідно визначити, чи державні органи брали участь у процесі затвердження заходу

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕСУРСІВ

ДЕРЖАВНІ РЕСУРСИ

АДМІНІСТРАЦІЯ

СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ, АГЕНЦІЇ

КОШТИ

ПРИЧЕТНІСТЬ ДЕРЖАВИ

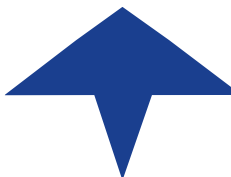
**ПІД КОНТРОЛЕМ ДЕРЖАВИ,
НАВІТЬ ЯКЩО УПРАВЛІННЯ
ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ПРИВАТНИМИ
СУБ'ЄКТАМИ**

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕСУРСІВ

ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОГО
ПОХОДЖЕННЯ

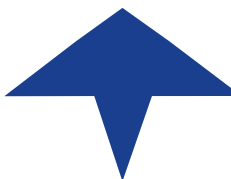
ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОЇ
ДОПОМОГИ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЕКОНОМІЧНА ПЕРЕВАГА

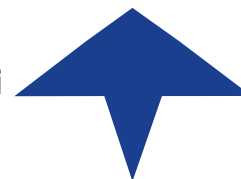
- ▶ Поняття допомоги включає будь-які державні заходи, які зменшують витрати, які зазвичай несуть суб'єкти господарювання, в будь-якій формі:
  - ▶ Дотації
  - ▶ Вливання в капітал у неринкових умовах
  - ▶ Позики та гарантії за ставками, нижчими за ринкові ставки
  - ▶ Податкові переваги (зменшення податків, звільнення від податків)
  - ▶ Зниження розміру внесків на соціальне забезпечення
  - ▶ Надання товарів та послуг за цінами, нижчими за ринкові
  - ▶ Продаж землі державою за ціною, нижчою за ринкову
  - ▶ Купівля товарів та послуг державою за ціною, нижчою за ринкову

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЕКОНОМІЧНА ПЕРЕВАГА

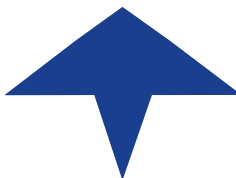
- ▶ Перевага = заходи, які полегшують тягар, що зазвичай береться з бюджету суб'єкта господарювання, який би він не отримав за звичайних ринкових умов
  - ▶ Прямо і опосередковано
  - ▶ Неможливо отримати на ринку
  - ▶ Покращує ситуацію одержувача (в порівнянні з конкурентами)
  - ▶ Дозволяє зберегти статус, незважаючи на негативні обставини

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЕКОНОМІЧНА ПЕРЕВАГА

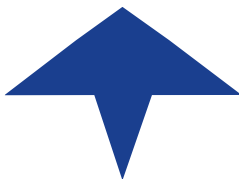
- ▶ Відсутність переваги: Тест оператора ринкової економіки (англ. МЕО)
  - ▶ Держава як інвестор - «принцип інвестора ринкової економіки»
    - ▶ Тест: Чи спонукався б приватний інвестор порівнянного розміру, що працює за звичайних умов ринкової економіки, за аналогічних обставин, до здійснення інвестиції, що розглядається?
  - ▶ Держава як кредитор - «тест приватного кредитора»
    - ▶ Тест: Чи поведився б так само гіпотетичний приватний інвестор в аналогічній ситуації?
  - ▶ Держава як продавець/покупець - «тест приватного постачальника»
    - ▶ Тест: Чи отримав би приватний постачальник, за звичайних ринкових умов, таку ж або кращу ціну?

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ЕКОНОМІЧНА ПЕРЕВАГА

ВІДСУТНІСТЬ
ПЕРЕВАГИ

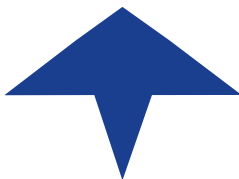
ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОЇ
ДОПОМОГИ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ВИБІРКОВІСТЬ

- ▶ Надання переваги певним (обраним) суб'єктам господарювання або економічній діяльності
- ▶ Той факт, що підтримка надається на основі об'єктивних критеріїв не виключає вибірковий характер
- ▶ Вибірковий характер – де-юре (що походить із закону), де-факто (не походить із закону, але надає перевагу певним суб'єктам господарювання), походить з дискреційного повноваження, регіональної вибірковості

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ВИБІРКОВІСТЬ

ВІДСУТНІСТЬ
ВИБІРКОВОСТІ

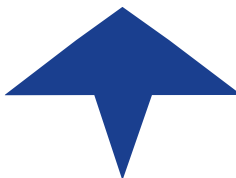
ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОЇ
ДОПОМОГИ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

СПОТВОРЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- ▶ Захід, наданий державою, вважається таким, що спотворює або створює загрозу спотворення конкуренції, якщо він зумовлює покращення конкурентного становища одержувача в порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, з якими він конкурує
- ▶ Воно існує, коли держава надає фінансову перевагу суб'єкту господарювання у лібералізованому секторі, де існує або могла б існувати конкуренція
- ▶ Достатньо, що допомога дозволяє бенефіціару зберегти міцніше конкурентне становище, ніж він мав би, якби допомога не надавалася
- ▶ Достатньо, що допомога надає бенефіціару перевагу шляхом звільнення його від витрат, які б він в іншому випадку поніс під час своєї поточної господарської діяльності

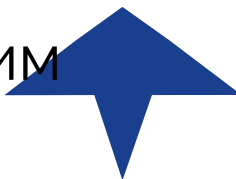

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Не обов'язково, що спотворення конкуренції було значним або істотним

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ВПЛИВ НА ТОРГІВЛЮ

- ▶ Вплив на торгівлю зазвичай присутній, оскільки державна допомога зміцнює становище суб'єкта господарювання в порівнянні з іншими компаніями, які конкурують у внутрішній торгівлі ЄС
- ▶ Не існує граничної суми або відсотка, нижче якого торгівля між державами-членами може вважатися такою, що не піддається впливу
- ▶ Відносно невелика сума допомоги або відносно невеликий розмір суб'єкта господарювання-одержувача допомоги не означає априорі, що торгівля між державами-членами не буде піддаватися впливу
- ▶ З іншого боку, Комісія у кількох випадках дійшла висновку, що діяльність мала суто місцевий характер і не впливала на торгівлю між державами-

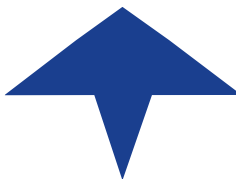
членами

ПІДТРИМКА

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

СПОТВОРЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ВПЛИВ НА ТОРГІВЛЮ

ВІДСУТНІСТЬ
СПОТВОРЕННЯ
КОНКУРЕНЦІЇ АБО
ВПЛИВУ НА ТОРГІВЛЮ

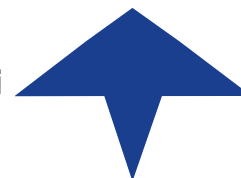
ВІДСУТНІСТЬ
ДЕРЖАВНОЇ
ДОПОМОГИ

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

ПОНЯТТЯ ДД - РЕЗЮМЕ

4 критерії повинні виконуватися одночасно:

- Державне походження,
- Вибіркова економічна перевага,
- Спотворення конкуренції,
- Вплив на торгівлю

ТАК – Державна допомога присутня

Не дотримується щонайменше один критерій – державна допомога відсутня

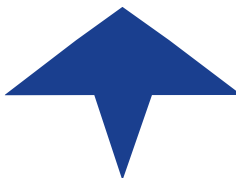
Необхідна оцінка допустимості

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG

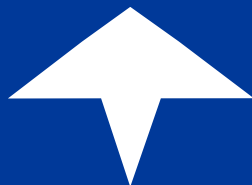

Дякую за увагу !

**ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ**

**Проект реалізується
консорціумом на чолі
з WYG**